

de fjernedes fra deres Hjem og levede under Vilkaar, vidt forskellige fra dem, som de til daglig var vant til at leve under. Jeg tror, vi fra Rigsdagens og Regeringens Side har Grund til med Anerkendelse at fæste vor Opmærksomhed ved den Kendsgerning, at faa Lag af den danske Befolkning i disse Aar har baaret større Byrder end den Del af Befolkningen, der hører til Hæren og Flaaden, enten som indkaldt Mandskab eller som Befalingsmænd indenfor Hær og Flaade. Og disse Vanskeligheder har utvivlsomt været skærpede baade for Befalingsmændene og for de menige ved en vis Følelse af et vanskeligt Forhold mellem de to Parter, et vanskeligt Forhold, som alle Dage i nogen Grad vil findes, men som ganske naturligt bliver i høj Grad skærpet, naar Tilstanden er denne, at meget store Dele af det menige Mandskab indenfor Hæren kommer fra Folkelag, hvis Opfattelse af Landets militære Ordning er vidt forskellig fra den Ordning, som bestaar.

Jeg tror, at Følelsen heraf vil gøre det klart for os alle, at det vil være særdeles betydningsfuldt, at vi saa snart som muligt efter Afslutningen af de nuværende Forhold gennemfører en ny Ordning og en ny Ordning, om hvilken det kan siges, at den samler en langt overvejende Del af den danske Befolkning. Jeg er ogsaa overbevist om, at i Befalingsmændenes Kredse vil det være særdeles mange, ja de allerfleste, som, hvor tilfredse de end kunde være med Karakteren af den nye Ordning, der blev gennemført, dog vilde foretrække at arbejde under en Ordning, om hvilken det vides, at den er i sin Karakter godkendt af de overvejende Dele af det danske Folk, fremfor at blive ved at arbejde med en Ordning, der efter hele sin Karakter indeholder et skrigende Misforhold mellem den Opgave, man har sat sig som Formaal at løse, og de Midler, der er stillede til Raadighed til Løsningen af denne Opgave. Derfor tror jeg, man fra alle Sider vil være interesseret i, at denne Sag fremmes hurtigt og bringes til en hurtig Afslutning, naar den nye Tilstand er klarlagt. Men skal den bringes til en hurtig Afslutning, skal hele den Gruppe af forberedende Arbejder, som jeg har nævnt her i Dag, ogsaa sættes i Gang allerede nu.

Ønskeligheden af denne hurtige Afslutning forekommer det mig ogsaa hører sammen med de politiske Begivenheder, som vi paa anden Vis i den nærmeste Tid kan vente. Vi mødes i dette Øjeblik i en sikker Forhaabning om, at inden længe skal hele det danske Folk være samlet i samme Rige. Gennemførelsen heraf vil betyde en Ændring

af den danske Grundlov; som Opløsningsreglerne for Landstinget nu er, vil der ingen Mulighed være for at gennemføre de fornødne Ændringer i Rigsdagens Sammensætning uden en Ændring i Grundloven. Der vil dertil kræves et Opløsningsvalg efter Grundlovens nuværende Bestemmelser. Ved dette Valg vil ganske naturligt Interessen knytte sig til den Gruppe af Ændringer i Grundloven, der har direkte Tilknytning til dette Spørgsmaal, og til de andre Ændringer, som der ved den Lejlighed maatte blive Mulighed for at gennemføre, men først og sidst til det store Formaal, af Hensyn til hvilket Grundlovsændringen gennemføres. Men naar Ændringen er gennemført og ved Folkeafstemning godkendt af Befolkningen, vil jo kræves et nyt Valg, hvor alle Dele af den danske Befolkning kommer til at deltage, og man skulde mene, at hvis Forholdene paa nogen Maade muliggjorde det, vilde det være særdeles ønskeligt, at vi forud for det Valg havde Klarhed over Hovedtrækkene i den kommende militære Ordning, saa at det kunde siges, at den Rigsdag, der da valgtes, valgtes med Mandat til at ordne dette Spørgsmaal for sit Vedkommende. Jeg føjer til „for sit Vedkommende“; thi det er min Opfattelse, at de Spørgsmaal, der her er Tale om, er af saa grundlæggende og afgørende Betydning for Befolkningen, og at en Godkendelse fra Befolkningen Side af det militære Apparat er saa vigtig for hele dettes Virksomhed, at jeg vilde anse det for uforvarligt at gennemføre den nye Ordning, uden at den, før den traadte ud i Livet, var blevet bekræftet af en Folkeafstemning. Men selve den almindelige Behandling af Spørgsmaalene skulde meget gerne kunne ske indenfor den nye Rigsdag, som da valgtes. Ellers vilde man enten i Løbet af ganske kort Tid staa overfor nyt Valg, eller man vilde staa saaledes, at man skulde trække Afgørelsen af denne Sag ud i 4 Aar, hvad jeg for min Del maa anse for i allerhøjeste Grad skadeligt. Derfor lægger jeg den største Vægt paa, at vi nytter Tiden nu til alle de forberedende og grundlæggende Arbejder, der kan ske, saa at vi, saasnart Karakteren af den folkeretlige Ordning er klar for os alle, er i Stand til at føre disse Drøftelser til Ende og fremsætte Forslag overfor Rigsdagen og overfor Befolkningen til Løsning af disse Spørgsmaal.

Maa jeg hertil føje nogle Ord om den kommende folkeretlige Ordning. Den ærede Ordfører for det konservative Folkeparti sagde her, at vi maatte vente, at der ved denne Ordning vilde blive et militært